ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 5ης Ιουνίου 1997 *

Στην υπόθεση C-223/96,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την M. Κοντού-Durande, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενη από τον J.-J. Evrard, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

κατά

Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από την C. de Sallins, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον R. Nadal, βοηθό γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων στην ίδια διεύθυνση, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την έδρα της Γαλλικής Πρεσβείας, 9, boulevard du Prince Henri,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, μη θεσπίζοντας τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που ήσαν αναγκαίες για τη συμμόρφωσή της προς την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991, για την τροποποίηση της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ L 78, σ. 32), ή μη γνωστοποιώντας τη θέσπιση τέτοιων διατάξεων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. C. Moitinho de Almeida, πρόεδρο τμήματος, L. Sevón (εισηγητή), D. A. O. Edward, P. Jann και M. Wathelet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Μαρτίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 26 Ιουνίου 1996, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΚ, προσφυγή με αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, μη θεσπίζοντας τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που ήσαν αναγκαίες για τη συμμόρφωσή της προς την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991, για την τροποποίηση της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ L 78, σ. 32), ή μη γνωστοποιώντας τη θέσπιση τέτοιων διατάξεων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή.

2 Η οδηγία 91/156 έχει ως αντικείμενο τη διασφάλιση της εξαλείψεως των αποβλήτων, καθώς και την αξιοποίησή τους, ενθαρρύνοντας επίσης τη λήψη μέτρων για τον περιορισμό της παραγωγής αποβλήτων μέσω της αναπτύξεως, κυρίως, καθαρών τεχνολογιών καθώς και ανακυκλωσίμων και διά της παραγωγής επαναχρησιμοποιησίμων προϊόντων.

3 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 91/156 ορίζει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να έχουν θέσει σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για τη συμμόρφωσή τους προς την οδηγία το αργότερο την 1η Απριλίου 1993 και να πληροφορήσουν περί αυτού αμέσως την Επιτροπή. Η οδηγία 91/156 κοινοποιήθηκε στις 25 Μαρτίου 1991.

4 Κατά την εκπνοή της ταχθείσας προθεσμίας, οι γαλλικές αρχές δεν είχαν αποστείλει στην Επιτροπή καμιά ανακοίνωση ή άλλο στοιχείο σχετικό με τα μέτρα για τη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο. Κατόπιν τούτου, η Επιτροπή απηύθυνε στη Γαλλική Κυβέρνηση, στις 9 Αυγούστου 1993, έγγραφο οχλήσεως καλώντας την να της γνωστοποιήσει, εντός προθεσμίας δύο μηνών, τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη μη θέσπιση των διατάξεων που ήσαν αναγκαίες για τη μεταφορά της οδηγίας 91/156 στο εσωτερικό δίκαιο.

5 Με έγγραφα της 4ης Νοεμβρίου 1993 και της 1ης Απριλίου 1994, οι γαλλικές αρχές κοινοποίησαν στην Επιτροπή πίνακα όπου είχαν καταγραφεί τα διάφορα νομοθετήματα για τη μεταφορά της οδηγίας 91/156, καθώς και σχέδιο διατάγματος, με το άρθρο 8 του οποίου είχε γίνει μερική μόνο μεταφορά του άρθρου 12 της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975 (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 86), όπως αυτό τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156.

6 Εκτιμώντας ότι η Γαλλική Δημοκρατία δεν είχε μεταφέρει πλήρως την οδηγία 91/156 στο εσωτερικό της δίκαιο, η Επιτροπή απηύθυνε στη Γαλλική Κυβέρνηση, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 169 της Συνθήκης, αιτιολογημένη γνώμη.

7 Με έγγραφο της 25ης Οκτωβρίου 1995, η Γαλλική Κυβέρνηση απάντησε στην αιτιολογημένη αυτή γνώμη ισχυριζόμενη ότι, με εξαίρεση ένα μέρος του άρθρου 12 της οδηγίας 75/442, όπως αυτό τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156, άρθρο το οποίο τώρα μεταφέρεται στην εθνική της νομοθεσία, η οδηγία 91/156 είχε μεταφερθεί στο γαλλικό δίκαιο αφενός με τον νόμο 92-646 της 13ης Ιουλίου 1992 (*JORF* της 14ης Ιουλίου 1992) και αφετέρου με τα εκτελεστικά του νόμου αυτού διατάγματα τα οποία είχαν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή και δημοσιευθεί.

8 Ωστόσο, μέχρι την άσκηση της προσφυγής, η Επιτροπή δεν είχε λάβει καμιά γνωστοποίηση σχετικά με την κατάρτιση του σχεδίου διατάγματος για τη μεταφορά του άρθρου 12 της οδηγία 75/442, όπως αυτό τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156.

9 Με το υπόμνημά της αντικρούσεως που κατέθεσε στο Δικαστήριο, η Γαλλική Δημοκρατία φρονεί, κυρίως, ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη λόγω της ασαφούς διατυπώσεως των αιτιάσεων που της έχουν προσαφθεί, τόσο κατά την προ της ασκήσεως της ένδικης προσφυγής διαδικασία όσο και με το δικόγραφο της προσφυγής. Κατ' αυτήν, η Επιτροπή όφειλε να έχει προσδιορίσει τις διατάξεις της οδηγίας 91/156 που δεν είχαν ή είχαν κακώς μεταφερθεί στο γαλλικό δίκαιο.

10 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, με τα απαντητικά τους έγγραφα της 4ης Δεκεμβρίου 1993 και της 1ης Απριλίου 1994, οι ίδιες οι γαλλικές αρχές όχι μόνο προσδιόρισαν τη διάταξη της οδηγίας 91/156 που δεν έχει εισέτι πλήρως μεταφερθεί, δηλαδή το τροποποιηθέν άρθρο 12 της οδηγίας 75/442, αλλά και απέστειλαν το σχετικό σχέδιο διατάγματος. Επομένως, το εν λόγω κοινοτικό όργανο θεωρεί ότι η αιτιολογημένη γνώμη ήταν αρκούντως σαφής εφόσον ρητώς αναφερόταν στο έγγραφο της 4ης Νοεμβρίου 1993 και στο σχετικό σχέδιο διατάγματος. Εξάλλου, από το έγγραφο της 25ης Οκτωβρίου 1995 της Γαλλικής Κυβερνήσεως καταδεικνυόταν ότι δεν είχε υπάρξει καμία παρεξήγηση ως προς το αντικείμενο της αιτιολογημένης γνώμης, εφόσον οι γαλλικές αρχές αναφέρθηκαν στο αίτημα της Επιτροπής «να θεσπιστούν όλες οι διατάξεις προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση προς το άρθρο 12 της οδηγίας (...)». Επομένως, η Γαλλική Κυβέρνηση ήταν σε θέση να αμυνθεί έναντι όλων των αιτιάσεων της Επιτροπής.

11 Αντιθέτως, η Γαλλική Κυβέρνηση εκτιμά ότι τα επιχειρήματα της Επιτροπής έχουν ως αποτέλεσμα την επίρρωση της θέσεως που αυτή υποστηρίζει, εφόσον η Επιτροπή, προκειμένου να δικαιολογήσει το ότι είχε πλήρως περιγράψει το αντικείμενο της προσφυγής στην αιτιολογημένη της γνώμη, αναγκάζεται να παραπέμπει μόνο στα έγγραφα του καθού κράτους μέλους.

12 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στην αιτιολογημένη γνώμη πρέπει να εκτίθενται με λογική πληρότητα και

λεπτομερώς οι λόγοι που ώθησαν την Επιτροπή να σχηματίσει την πεποίθηση ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος παρέβη υποχρέωση που υπέχει από τη Συνθήκη (απόφαση της 11ης Ιουλίου 1991, C-242/89, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, Συλλογή 1991, σ. I-3659, σκέψη 22).

13 Όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της αιτιολογημένης γνώμης, η οποία περιλαμβάνεται στη δικογραφία, η εν λόγω γνώμη ικανοποιεί τις απαιτήσεις της νομολογίας. Πράγματι, στη γνώμη αυτή η Επιτροπή έχει διασαφηνίσει το νομοθετικό πλαίσιο και τα γεγονότα που την οδήγησαν στην πεποίθηση ότι η Γαλλική Δημοκρατία είχε παραβεί τις υποχρεώσεις που υπείχε από την οδηγία 91/156, δηλαδή την πλήρη μεταφορά της στο εθνικό δίκαιο και την ανακοίνωση των σχετικών εκτελεστικών διατάξεων. Συναφώς, στερείται σημασίας το γεγονός ότι η Επιτροπή, προκειμένου να αποδείξει την παράβαση, αναφέρθηκε στο έγγραφο των γαλλικών αρχών με το οποίο οι εν λόγω αρχές αναγνώριζαν το ατελές της μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 91/156.

14 Προκειμένου περί του εισαγωγικού της δίκης εγγράφου, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει των άρθρων 19 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου και 38, παράγραφος 1, στοιχεία γ' και δ', του Κανονισμού Διαδικασίας, το δικόγραφο της προσφυγής που ασκείται ενώπιον του Δικαστηρίου πρέπει να περιέχει, μεταξύ άλλων, το αντικείμενο της διαφοράς, τα αιτήματα του προσφεύγοντος και συνοπτική έκθεση των ισχυρισμών των οποίων γίνεται επίκληση (απόφαση της 13ης Μαρτίου 1992, C-43/90, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1992, σ. I-1909, σκέψη 7).

15 Όπως προκύπτει από το περιεχόμενό του, το δικόγραφο της προσφυγής είναι σύμφωνο προς τη νομολογία του Δικαστηρίου. Πράγματι, η Επιτροπή περιγράφει σ' αυτό το αντικείμενο της διαφοράς, το νομικό πλαίσιο και την εξέλιξη της προ της ασκήσεως της ένδικης προσφυγής διαδικασίας, τη νομική βάση της προσφυγής καθώς και τα αιτήματα και τους ισχυρισμούς των οποίων γίνεται επίκληση.

16 Δεν αμφισβητείται ότι η οδηγία 91/156 δεν μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο εντός της ταχθείσας προθεσμίας. Επομένως, η ασκηθείσα εν προκειμένω από την Επιτροπή προσφυγή πρέπει να θεωρηθεί βάσιμη.

17 Κατά συνέπεια, πρέπει ν' αναγνωριστεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, μη θεσπίζοντας τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που ήσαν αναγκαίες για τη συμμόρφωσή της προς την οδηγία 91/156, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 2, παράγραφος 1 της οδηγίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

18 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας; ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Εν προκειμένω, η Επιτροπή έχει ζητήσει την καταδίκη της Γαλλικής Δημοκρατίας. Η τελευταία, δεδομένου ότι ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Η Γαλλική Δημοκρατία, μη θεσπίζοντας τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που ήσαν αναγκαίες για τη συμμόρφωσή της προς την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991, για την τροποποίηση της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ περί των στερεών αποβλήτων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας.

2) Καταδικάζει τη Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Moitinho de Almeida Sevón Edward

Jann Wathelet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 5 Ιουνίου 1997.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass J. C. Moitinho de Almeida